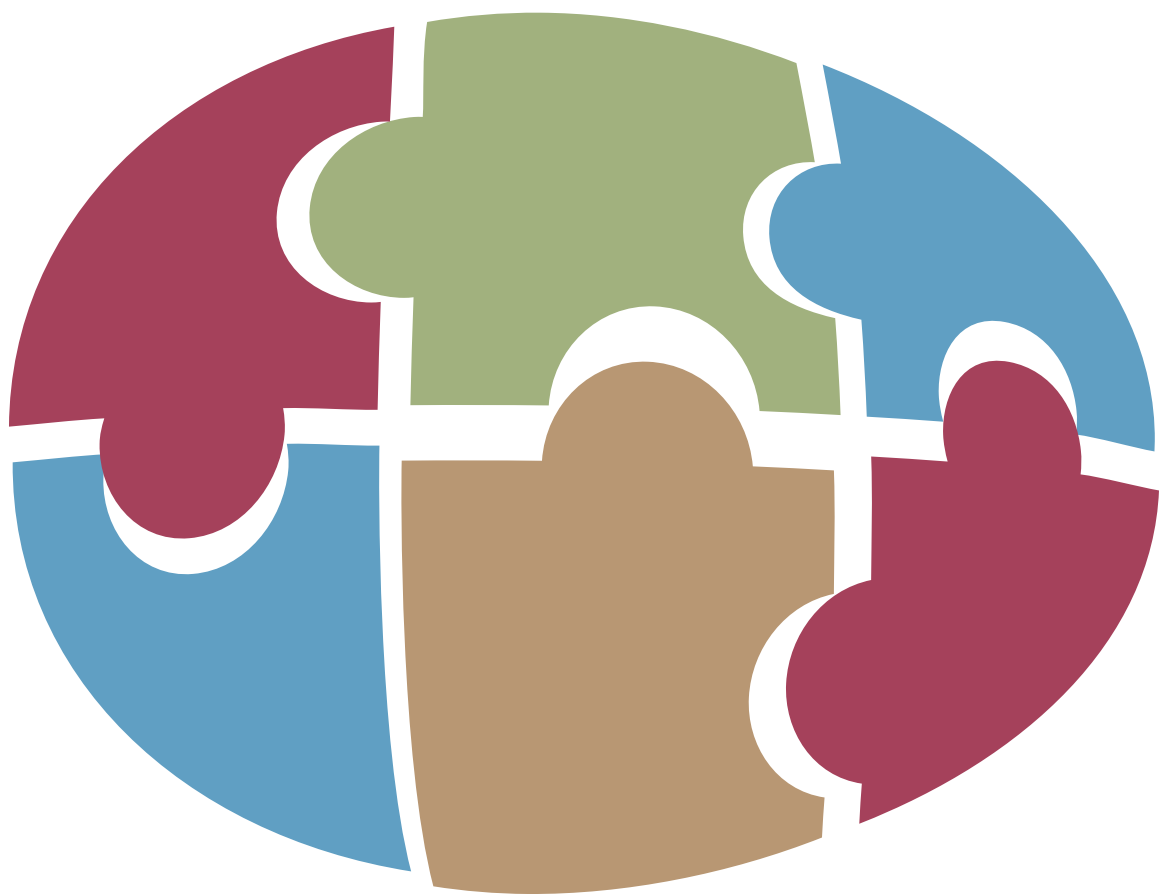

gymnasieskola
2007

gymnasieskola 2007

Inledning

Det häfte som du nu håller i din hand är en kort sammanställning av Skolverkets arbete med gymnasieredningen. I häftet finns beskrivningar av hur Skolverket har genomfört regeringsuppdragen kring de elva stegen. Vad har gjorts runt respektive steg? Skolverkets arbete med de programövergripande delarna såsom språk beskrivs också. Här hittar du också strukturbilder samt en kortfattad övergripande beskrivning av de största förändringarna för varje program.

Skolverket kommer också att utarbeta allmänna råd som stöd för det lokala arbetet med bedömning och betygsättning. Ett gemensamt programhäfte ska tas fram och tryckas. Utöver detta arbetar Skolverket med ett kommentarmaterial för de nya programmålen och kursplanerna.

Det här häftet går att beställa, men också att ladda ner på gymnasieredningens webbplats: www.skolverket.se/gy-07. På webbplatsen kommer fortsatt aktuell information att presenteras. Där kan du även anmäla dig till vårt nyhetsbrev.

Skolverket, augusti 2006

De elva stegen

Det nu aktuella översynsarbetet har syftat till en vidareutveckling av det nuvarande programgymnasiet. Det har alltså inte varit fråga om någon genomgripande organisatorisk reformering av gymnasieskolan, utan den grundstruktur som formats 1994 och 2000 ligger fast.

Den översyn av kursplanerna som Skolverket har gjort innebär emellertid stora och viktiga förändringar i fråga om gymnasieutbildningarnas kunskapsinnehåll.

Det viktiga i detta avseende är att utbildningarnas helheter ska framträda starkare och tydligare.

Så här har Skolverket tagit sig an de elva stegen.

Ämnesbetyg istället för kursbetyg

Övergången till ämnesbetyg innebär att gymnasieskolans utbildningar ska byggas upp av studier i olika ämnen. Omfattningen av studierna i ett visst ämne ska kunna variera mellan program, men också inom ett program (mellan inriktningar, mellan olika kombinationer av valbara ämnen och mellan individer). Ämnena delas därför in i kurser och eleven läser, obligatoriskt inom sin valda studieväg eller valfritt, en eller flera kurser i ett ämne.

Alla kurser i ett ämne läses med syftet att utveckla ämneskunskaperna, och efter varje läst kurs sätts ett ämnesbetyg, som ersätter tidigare satta betyg i ämnet. I propositionen beskrivs förfarandet och skälen för det så här:

”Den modell av ämnesbetyg som regeringen föreslår innebär att ett nytt ämnesbetyg sätts varje gång en elev avslutar en kurs i ämnet och ersätter ett tidigare betyg i ämnet. Därvid görs också ett nytt ställningstagande till elevens samlade kunskaper i förhållande till kunskapsmålen i ämnet. För varje kurs eleven studerar i ett ämne utvecklas, fördjupas eller breddas kunskaperna. Det kan handla om en ökad förmåga att t.ex. utföra handlingar, att använda redskap att behärska ett kunskapsområde, eller att förstå och hantera omvärlden på ett mer kvalificerat sätt. Kunskaperna från kurs A har eleven med sig i kurs B o.s.v. Detta innebär således att en ny kvalitativ bedömning görs av elevens resultat varje gång ett betyg sätts. På så sätt speglar betyget elevens kunskapsprogression såväl när det gäller djup som bredd. Det blir också möjligt för eleven att kompensera tidigare tillkortakommanden och brister i ämnet, även om goda resultat från början naturligtvis ger eleven bättre förutsättningar att nå ett gott slutresultat. Det som slutgiltigt avgör ämnesbetyget blir elevens kunskaper då det sista betyget i ämnet sätts.” (prop. 2003/04:140)

Systemet med ämnesbetyg ska även tillämpas i vuxenutbildning på gymnasial nivå:

”Regeringen delar gymnasiekommitténs uppfattning att gymnasieskolan och den gymnasiala vuxenutbildningen skall ha samma betygssystem. ...Det behov av kontinuitet och sammanhang som kännetecknar gymnasieskolan föreligger av olika skäl inte på samma sätt i gymnasial vuxenutbildning. Det föreslagna ämnesbetygssystemet kan emellertid tillämpas även i vuxenutbildningen, även om kurser studeras med tidsuppehåll, och i skilda sammanhang, dvs. ur ett livslångt och livsvitt perspektiv.” (prop. 2003/04:140)

Gymnasieexamen införs

För de elever som påbörjar sin gymnasieutbildning hösten 2007 införs en möjlighet att få gymnasieexamen. Skälen till att en examen införs på gymnasieskolan finns i den proposition som ligger till grund för beslutet.

”I dagens gymnasieskola saknas ett tydligt bevis på att en elev framgångsrikt fullföljt sina studier. En modern gymnasieexamen införs som ett tydligt kvitto på att eleven fullföljt och tillgodogjort sig gymnasieskolans utbildning. Denna gymnasieexamen skall vara möjlig att få för elever på alla gymnasieskolans nationella program.” (prop. 2003/04:140, sid. 43)

Vidare står följande:

”Gymnasieexamen kommer att underlätta för eleverna i kontakter med arbetsgivare och för vidare studier, särskilt utomlands, eftersom examen blir ett bevis på att eleven nått målen.”

Vilka krav ställs då på eleven för att hon/han ska få ut sitt examensbevis? Följande krävs:

- Ett fullständigt slutbetyg från en fullständig studiegång – d.v.s. betyg på alla de 2 500 poäng som ingår i elevens gymnasieutbildning
- Minst 90 procent av de 2 500 poängen ska vara godkända
- Lägst betyget Godkänt på Gymnasiearbetet

Slutbetyg och samlat betygsdokument, begrepp som idag finns i gymnasieförordningen, kommer att finnas kvar även efter 2007.

Gymnasiearbetet

Gymnasiearbetet införs läsåret 2007/08 och ersätter nuvarande Projektarbetet. Skolverket har utarbetat en kursplan för Gymnasiearbetet som bygger dels på propositionen 2003/04:140, dels på erfarenheter från nuvarande Projektarbete.

”Genom kopplingen till gymnasieexamen och till programmålen får Gymnasiearbetet en annan karaktär än dagens Projektarbete. Det nya Gymnasiearbetet blir ett viktigt kvalitetsinstrument för att visa att målen för utbildningen uppnåtts. Inte minst gäller detta för elever på yrkesutbildningar.” (prop. 2003/04:140, sid 33)

Direktiven i programmen anger skillnaderna mellan Projektarbetet och Gymnasiearbetet. Gymnasiearbetet får en särställning då det krävs minst betyget godkänt i Gymnasiearbetet för att få en gymnasieexamen. I dagens Projektarbete finns en koppling mellan projektets utgångspunkt och programmets mål. I de program mål som gäller från den 1 juli 2007 finns en tydligare beskrivning av de centrala kunskapsområdena till vilka Gymnasiearbetet ska knytas. Dessa kunskapsområden blir en viktig utgångspunkt för Gymnasiearbetets innehåll.

Gymnasieskolan är strukturerad i ämnen och kurser men ska genom olika kombinationer skapa olika studievägar. Dessa studievägar blir för eleven den helhet som utgör gymnasiestudierna. Gymnasiearbetet ska bland annat utveckla och pröva elevens förmåga att se sin utbildning som en sammanhängande helhet och ta sin utgångspunkt i det som är centralt för programmet.

Genom att det ges betyg i varje ämne kan man genom dessa utläsa hur väl skolan och eleverna lyckas nå målen i varje ämne. Genom att studera utfallet av Gymnasiearbetet kan man utläsa hur väl skolan och eleverna lyckas med det som utbildningen syftar till i sin helhet, där ämnena utgör medel för att uppnå detta. Utöver förmågan att hantera ämnesspecifika och ämnesövergripande kunskaper betonar Gymnasiearbetet också kunskaper som är av mer allmän karaktär och som återfinns i läroplanens mål, exempelvis förmågan att ta ansvar, att kunna överblicka större kunskapsfält, formulera och pröva antaganden och lösa problem, reflektera över erfarenheter, lösa praktiska problem och arbetsuppgifter etc.

Att få erfarenhet av projektarbetsformen anges som en del av dagens Projektarbete. I Gymnasiearbetet anges inte något om formen för arbetet, utan det är arbetets frågeställning eller problem som ska bestämma vilken arbetsform som är lämpligast, för att få svar på frågan eller lösa problemet. Som konsekvens av detta anger Gymnasiearbetets kursplan inte heller hur eleven ska arbeta, exempelvis med loggbok eller genom att redovisa skriftligt. Det är elevens förmåga att identifiera och avgränsa ett kunskapsområde och hur eleven väljer att arbeta i relation till utgångspunkten som är en del av bedömningsgrunderna för Gymnasiearbetet.

Precis som i dagens Projektarbete är både process och resultat två aspekter som har lika värde. För framförallt program med yrkesutbildning ger Gymnasiearbetet en möjlighet att tillsammans med arbetslivet skapa mer autentiska arbeten som återspeglar ett yrkeskunnande. På detta sätt utvecklas och prövas elevens kunskaper i relation till en kommande yrkesroll.

I nuvarande kursplan för Projektarbetet anges att både en ansvarig lärare och exempelvis en handledare på ett APU-företag kan handleda eleven. I Gymnasiearbetets kursplan framgår att det är en ansvarig lärare som leder elevens arbete. Bedömningen regleras i gymnasieförordningen.

Arbetsplatsförlagt lärande (APL)

Kontakten mellan arbetslivet och skolan ska utvecklas för att förbereda eleverna för arbetslivet. En sådan kontaktyta mellan skolan och arbetslivet är arbetsplatsförlagt lärande (APL). För de yrkesförberedande programmen är kravet att 15 veckors APL ska förekomma. För de program som idag inte har kravet på APU bör nu APL förekomma, men här finns ingen angivelse hur lång APL ska vara. APL är en utveckling av dagens APU och syftar till att både utveckla elevens programspecifika kompetenser och elevens generella kompetenser som t.ex. samarbets-, kommunikations- och problemlösningsförmåga. APL på de studieförberedande programmen kan förekomma i samverkan med högskolor och universitet men även på privata företag och offentliga verksamheter. Myndigheten för skolutveckling har fått ett regeringsuppdrag som syftar till att utveckla och sprida exempel på APL för de program som idag inte har krav på APU.

Ökad kvalitet på individuella program

Individuella programmet kommer att finnas kvar även efter gymnasiervideringen. Det som sägs i det riksdagsbeslut som togs hösten 2004, är att kvaliteten måste bli bättre och det är framför allt angeläget att elever på det individuella programmet erbjuds utbildning som motsvarar heltidsstudier.

Myndigheten för skolutveckling har i uppdrag att stödja kommunerna i arbetet med att höja kvaliteten på gymnasieskolans individuella program. Det är viktigt att kommunerna ökar kvaliteten och har en god beredskap när skyldigheten att erbjuda heltidsstudier träder i kraft den 1 juli 2006.

För att stödja och stimulera kommuner och skolor i planeringsarbetet genomförde Myndigheten för skolutveckling en nationell konferensserie under hösten 2005.

Frisökning

Från och med läsåret 2007/08 utökas elevens möjligt att söka sin gymnasieutbildning utanför den egna kommunens gränser.

”Behöriga sökande ges möjlighet att inför år 1 och år 2 söka en utbildning på ett nationellt program i en annan kommun även om den erbjuds av hemkommunen. En sådan sökande tas emot i mån av plats, sedan alla behöriga sökande tagits emot från anordnarkommunen/samverkansområdet och från andra kommuner som inte erbjuder denna utbildning samt sedan elever med särskilda skäl tagits emot.” (2003/04:140)

Vidare står:

”Elevens hemkommun betalar högst vad utbildningen kostar i den egna kommunen.”

Vad innebär detta?

En elev har rätt att få med sig sin ”skolpeng” till en gymnasieutbildning i en annan kommun även om den gymnasieutbildningen erbjuds i den egna kommunen. Det är bara ersättningen för vad utbildningen kostar i den egna kommunen eleven har rätt att ta med sig. Inackorderingstillägg utgår inte. Däremot utgår det resebidrag som anges i lagen om kommuners skyldighet att svara för vissa elevresor (SFS 1991:1110).

Undantag

När en utbildning avviker från det nationella systemet undantas den utbildningen från frisökning. Några exempel:

- specialutformade program
- program som också har en eller flera lokalt fastställda inriktningar. I dessa fall exkluderas hela programmet i kommunen från frisökning.

Skolverket har ett uppdrag att utvärdera konsekvenserna av frisökning. Uppdraget ska redovisas den 1 december 2008.

Historia - nytt kärnämne

Kursplanen för ämnet Historia har skrivits med hänsyn till att ämnets första kurs om 50 poäng ska vara kärnämne. Kärnämneskursen ska dels ge en bakgrund till förståelsen av vår tid och vår omvärld, dels ge insikter i kritiskt tänkande och granskning av uppgiftskällor.

Förstärkt kvalitet på yrkesinriktade program

I programmålen för de yrkesinriktade programmen betonas att eleven dels har en framtid som anställd, men även som egen företagare. Programmen ska ge beredskap för fortsatt lärande, både i yrkeslivet och för vidare studier.

Yrkesmässigheten betonas i programmålen både när det gäller kunskaper och kompetenser. Mål för inriktningarna har införts för att tydliggöra elevens studieväg. Skolverket kommer att ge exempel på hur olika kurskombinationer kan leda till olika målyrken i ett kommentarmaterial.

Genom att betona helhet och sammanhang i utbildningen ska eleven få en ökad förståelse för hur olika moment hänger samman. Undervisningen kan läggas upp i större block mot studievägens mål eller målyrket jämfört med vad det kursutformade gymnasiet tillät. Kärnämnen ska anpassas till programmålen eller elevens studieväg genom val av innehåll och arbetssätt. En ökad integrering med karaktärsämnena ska hjälpa eleven att nå målet för den egna studievägen.

Skolan bör genomföra lokala samråd med företrädare för arbetslivet, andra organisationer och skolan. Samrådet kan gälla val av inriktning, innehåll och arbetsformer eller utveckling inom yrkesområdet i stort. Även det arbetsplatsförlagda lärandet (APL) ska organiseras i samverkan med det lokala arbetslivet.

För att öka internationaliseringen anges i programmålen att skolorna bör verka för att eleven erbjuds möjlighet att genomföra en viss del av sin APL utomlands. Ett genomfört Gymnasiearbete ska sammanfatta vad eleven lärt sig på programmet och är en förutsättning för gymnasieexamen.

Gymnasial lärlingsutbildning

Gymnasial lärlingsutbildning ska ses som ett reellt och attraktivt alternativ till skolförlagd gymnasial utbildning. Elever som vill genomföra sin gymnasieutbildning med en större andel av utbildningen förlagd till arbetslivet inom ett specifikt yrkesområde ska ha möjlighet till detta genom den gymnasiala lärlingsutbildningen.

Utbildningen ger samma möjlighet till vidare studier och arbete som nationella program med yrkesämnena. I de fall hemkommunen inte erbjuder gymnasial lärlingsutbildning inom ett program med yrkesämnena har eleven rätt att söka utbildningen i en annan kommun. Utbildningen kan bedrivas även om skolhuvudmannen inte anordnar nationella program med yrkesämnena i reguljär form. Skolhuvudmannen kan genom samverkan i regionförbund eller andra samverkansformer med närliggande kommuner bedriva utbildningen på flera orter i en region. Skolverket lämnar i förslaget till gymnasial lärlingsutbildning följande fördelning mellan skolförlagd och arbetsplatsförlagd utbildning. Minst 800 poäng av utbildningen ska genomföras i arbetslivet. Den arbetsplatsför-

lagda delen av utbildningen på minst 800 poäng ska utgöras av nationella kurser från program med yrkesämnen. Tillsammans med de skolförlagda delarna ska utbildningen i karaktärsämnena uppgå till minst 1300 gymnasiepoäng. Samverkan mellan kärnämnen och karaktärsämnena möjliggörs genom en förläggning av utbildningen till såväl skola som arbetsplats. Det individuella valet är något som den enskilda eleven förfogar över. Om eleven så önskar kan hela eller delar av det individuella valet förläggas till arbetsplatsen.

Eftersom en betydande del av utbildningen förläggs till företag finns ett behov av att formalisera samverkan mellan skolan och arbetslivet. Skolverket bedömer därför att det finns ett behov av att inrätta s.k. lärlingsråd. Ingående parter i lärlingsrådet (skolhuvudman, representanter för arbetsmarknadens parter, yrkesnämnd (i förekommande fall), företag, lärare och elever) medverkar för att bland annat garantera kvaliteten på den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen. Regeringen fattar under hösten 2006 beslut om hur den gymnasiala lärlingsutbildningen ska utformas.

Samverkan mellan kärnämnen och karaktärsämnena

I arbetet med gymnasievideringen har helhet och sammanhang varit i fokus. Som ett led i att skapa helheter och att underlätta för eleven att nå programmålet har ämnessamverkan skrivits fram både i programmålen och i kursplanerna.

Kärnämnenas innehåll ska anpassas till respektive program genom val av innehåll och arbetssätt. Kärnämnenas ska tillsammans med karaktärsämnenas ge förutsättningar för att utveckla elevers generella kompetenser och skapa översikt och sammanhang i utbildningen.

Exempel på generella kompetenser som eleverna ska utveckla tillsammans med ämneskunskaperna är att ta initiativ, att lösa problem, att se konsekvenser av handlingsalternativ, att formulera, argumentera för och uttrycka ståndpunkter samt att söka, sovra och bearbeta information.

I kursplanerna för kärnämnenas finns kravet på samverkan uttryckt både i ämnesbeskrivningen, i mål för ämnet och i kursinnehållet.

Motsvarande skrivningar finns också i kursplanerna för karaktärsämnena. För t.ex. Fordonsprogrammet anges samverkan med Engelska, Svenska, Matematik och Naturkunskap.

För att möta kravet på ämnessamverkan ökar behovet av pedagogiska och metodiska diskussioner på skolorna så att arbetssätten utvecklas. I och med att ämnena integreras från år 1 för att skapa en tydligare profil på vardera program, bör kärnämnenas få en jämnare fördelning över de tre åren jämfört med idag.

Större kurser

Ämnenas indelning i kurser och kursernas omfattning har bestämts utifrån en bedömning av vid vilka punkter i studierna det är meningsfullt att lämna ämnet och få ett ämnesbetyg. Den första kursen ska således i sig kunna utgöra en meningsfull helhet inom en elevs studieväg. Samma krav gäller därefter varje möjlig kombination av kurser i ämnet. Ingen kurs (utöver fyra kärnämneskurser, vilkas omfattning inte bestäms av Skolverket) omfattar mindre än 100 gymnasiepoäng. Största kursstorlek är 300 gymnasiepoäng.

Idag finns 135 ämnen uppdelade i över 880 kurser. Då kursplanerna nu har skrivits för ämnen och inte för varje enskild kurs har antalet kursplaner reducerats till ca 240. Det totala antalet kurser har, som följd av att kurserna har en större omfattning, reducerats till ca 650. Antalet är ungefärligt då Skolverket fortlöpande har uppdraget att utveckla utbudet av ämnen och kurser för att tillgodose tillkommande kunskapsbehov.

Lokala kurser

Skolverket bedömer att de nya kursplanerna är utformade på ett så generellt sätt att huvuddelen av de kunskapsbehov som kommer till uttryck i nuvarande lokala kurser kommer att kunna tillgodoses inom ramen för nationella kursplaner. Eftersom utbildningsbehov och kunskapsområden ständigt utvecklas och möjligheten till lokala initiativ för att utveckla utbudet av ämnen och kurser ska bevaras, kommer Skolverket att pröva de speciella kunskapsbehov som inte kan tillgodoses genom de nya kursplanerna.

Skolverket har när denna folder trycks ännu inte fått några instruktioner från regeringen hur denna fråga ska hanteras.

Nya antagningsregler till högskolan

Regeringen beslutade i juni 2006 om förändringar i antagningsreglerna till högskolan utifrån riksdagsbehandlingen av propositionen ”Ny värld – ny högskola” (2004/05:162). En viktig nyhet är att meritämnen införs. Meritämnen ska uppmuntra att gymnasieeleverna väljer kurser som är av betydelse för fortsatta studier och ett aktivt samhällsliv. Taktikval motverkas och istället premieras fördjupning och studier i språk och matematik. I betygsurvalet till utbildningar vid universitet och högskolor kommer de sökande att kunna tillgodoräkna sig upp till tre poäng för meritämnen.

- En meritpoäng avser fördjupningsstudier i Franska, Tyska eller Spanska. För att ge meritpoäng krävs godkänt resultat på minst nivå 3 eller en nivå över kraven för behörighet till den sökta utbildningen.
- En meritpoäng avser fördjupningsstudier i Matematik. För att ge meritpoäng krävs godkänt resultat på minst nivå B* eller en nivå över kraven för behörighet till den sökta utbildningen.
- En meritpoäng avser fördjupningsstudier i ett ämne som är relevant för den sökta utbildningen. Högskoleverket fastställer vilka kurser som ska kunna ge meritpoäng för utbildningar inom ett visst område. Även vissa yrkeskurser kan ge meritpoäng.

*Matematik 2.

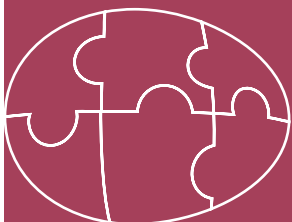
Endast elever med gymnasiebetyg från Gymnasieskola 2000 och Gymnasieskola 2007 kommer att kunna få meritpoäng.

En annan nyhet är att incitamenten för så kallad konkurrenskomplettering minskas. I betygsurvalet kommer de sökande att delas in i fyra grupper. I varje grupp antas de sökande som har bäst meriter.

1. Sökande med enbart betyg från gymnasieskolan eller som i huvudsak (till 2/3) gjort sin gymnasieutbildning på komvux.
2. Sökande som har kompletterat sina betyg.
3. Sökande med utländska betyg.
4. Sökande med studieomdömen från folkhögskola.

Antalet platser i varje grupp beror på antalet behöriga sökande i gruppen. Sedan platserna fördelats i respektive grupp överförs dock en tredjedel av platserna i grupp 2 till grupp 1. Därmed blir det mindre fördelaktigt att komplettera betyg efter gymnasieskolan. Observera att detta gäller både för behörighets- och konkurrenskomplettering. Sökande med resultat från högskoleprovet behandlas dock i stort sett som idag.

De nya reglerna för konkurrenskomplettering och meritämnen ska tillämpas vid antagning till högskoleutbildning som påbörjas efter den 30 juni 2010. Reglerna kommer i praktiken att påverka elever som börjar gymnasieskolan från höstterminen 2007. Läs mer på Högskoleverkets webbplats: www.hsv.se under rubriken "Den svenska högskolan". Information läggs också fortlöpande ut på www.skolverket.se/gy-07.

Barn- och fritidsprogrammet

Barn- och fritidsprogrammets syfte är att utbilda för arbete med människor i alla åldrar inom pedagogiska och sociala yrkesområden samt inom fritidssektorn. Kännetecknande för de verksamheter som Barn- och fritidsprogrammet utbildar för är samarbete, samverkan, kommunikation och ledarskap och eleven ska därför särskilt utveckla dessa kompetenser. Elevens medverkan vid val av arbetsformer och innehåll i studierna har därför en särskild pedagogisk innebörd. Eftersom programmet utbildar till arbete med människor är ett etiskt perspektiv utgångspunkten i elevens lärande för att bidra till att utveckla eleven både som individ och samhällsmedborgare.

Programmet har till stora delar bibehållit sitt innehåll vilket har strukturerats om, förtydligats och moderniserats. En del nytt innehåll har tillkommit. Ämnet Pedagogik är nytt och ger programmet dess karaktär tillsammans med ämnena Kommunikation och ledarskap och Hälsa. Flera nya ämnesbeteckningar har tillkommit vilka förtydligar innehåll och studievägar genom programmet.

Antalet inriktningar har utökats till tre. Det sociala kunskapsområdet är förstärkt och utgör nu en tredje egen inriktning, Socialt arbete. Tre inriktningar innebär ökade möjligheter för eleverna att inom programmets ram nå en hög grad av yrkesförberedelse men också förberedelse för vidare studier. Eleverna har möjlighet att utveckla kompetens att ge personlig assistans av olika slag inom programmets alla inriktningar och möjligheten att förbereda för arbete som barnskötare har återinförts. Programmet ger också möjlighet att utveckla kompetens som aktivitetsledare av olika slag.

Individuellt val, 300 p
se gymnasieförordningen

Inriktningar

Fritidsverksamhet, 300 p

Fritidskunskap, 100 p

Fritidskunskap, 100 p

Fritidsverksamheter, 200 p

Fritidsverksamheter, 200 p

Pedagogiskt arbete, 300 p

Pedagogik, 100 p

Barn och ungdom, 100 p

Pedagogiskt arbete, 200 p

Pedagogiskt arbete, 200 p

Socialt arbete, 300 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 2, 100 p

Socialt arbete, 200 p

Socialt arbete, 200 p

Kärnämnen, 800 p

Svenska/Svenska som andraspråk, 200 p

Svenska/Svenska som andraspråk 1, 100 p
Svenska/Svenska som andraspråk 2, 100 p

Engelska, 100 p

Engelska 5, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 1, 100 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 1, 100 p

Idrott och hälsa, 100 p

Idrott och hälsa 1, 100 p

Religionskunskap, 50 p

Religionskunskap 1, 50 p

Naturkunskap, 50 p

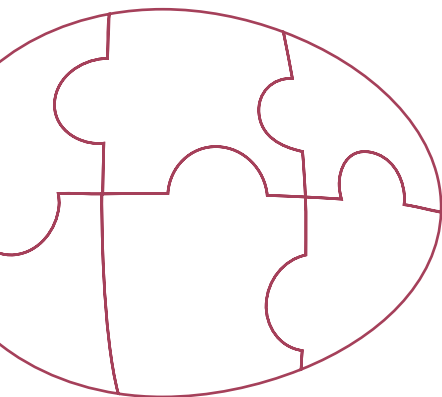
Naturkunskap 1, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Historia, 50 p

Historia 1, 50 p

Gymnasiearbete, 100 p

Valbara ämnen, 400 p

Gemensamma karaktärsämnen, 600 p

Pedagogik, 200 p

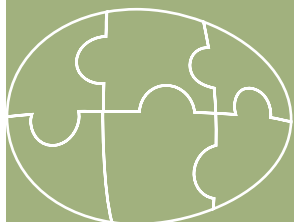
Lärande, utveckling, socialisation, 100 p
Människors miljöer, 100 p

Kommunikation och ledarskap, 200 p

Kommunikation, 100 p
Pedagogiskt ledarskap, 100 p

Hälsa, 200 p

Hälsokunskap, 100 p
Hälsopedagogik, 100 p

Byggprogrammet

Byggprogrammets syfte är att ge kunskaper om byggprocessen och ge grundläggande yrkeskunskaper inom något av områdena husbyggnad, anläggning, måleri och plåtslageri. Gemensamt för de yrken programmet utbildar för är kopplingen mellan tanken och handen, att kunna översätta ritningen, instruktionen eller idén till en produkt. Utbildningen startar brett med en gemensam grund för att successivt differentieras mot olika yrken. Byggprogrammet har liksom tidigare de fyra inriktningarna Husbyggnad, Anläggning, Måleri och Plåtslageri.

Kurssystemet har anpassats till ett ämnesbetygssystem med färre ämnen och kurser, där kurserna inom ett ämne byggs på varandra i en progression. Ämnesstrukturen tydliggör elevens studieväg och karaktärsämnenas kursplaner har en likartad uppläggning. Genom ett antal generella kursplaner har det skapats utrymme så att eleverna även i små yrken kan komma långt i sin utbildning. Exempel på kompetenser som eleverna ska utveckla tillsammans med ämneskunskaperna är att ta initiativ, att lösa problem, att se konsekvenser av handlingsalternativ, att reflektera över utfört arbete, att uttrycka ståndpunkter och argumentera för dessa, samt att söka, sovra och bearbeta information.

Karaktärsämnenas ger tillsammans med kärnämnenas eleverna de kunskaper de behöver för att få ett professionellt förhållningsätt och en yrkeskänsla. I utbildningen betonas perspektivet hållbar utveckling liksom entreprenörsperspektivet. Det arbetsplatsförlagda lärandet (APL) framstår som centralt i utbildningen.

Individuellt val, 300 p
se gymnasieförordningen

Inriktningar

Anläggning, 300 p

Anläggning, 300 p

Anläggning 1, 100 p

Anläggning 2, 200 p

Husbyggnad, 300 p

Husbyggnad, 300 p

Husbyggnad 1, 100 p

Husbyggnad 2, 200 p

Måleri, 300 p

Måleri, 300 p

Måleri 1, 100 p

Måleri 2, 200 p

Plåtslageri, 300 p

Plåtslageri, 300 p

Plåtslageri 1, 200 p

Plåtslageri 2, 100 p

Kärnämnen, 800 p

Svenska/Svenska som andraspråk, 200 p

Svenska/Svenska som andraspråk 1, 100 p

Svenska/Svenska som andraspråk 2, 100 p

Engelska, 100 p

Engelska 5, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 1, 100 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 1, 100 p

Idrott och hälsa, 100 p

Idrott och hälsa 1, 100 p

Religionskunskap, 50 p

Religionskunskap 1, 50 p

Naturkunskap, 50 p

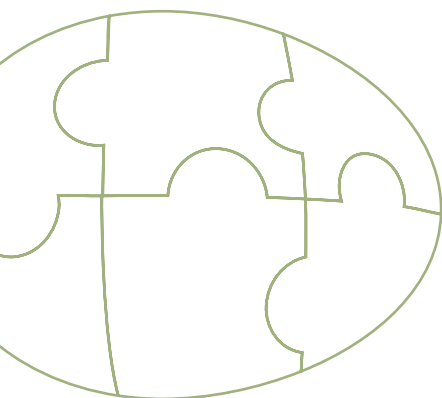
Naturkunskap 1, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Historia, 50 p

Historia 1, 50 p

Gymnasiearbete, 100 p

Valbara ämnen, 600 p

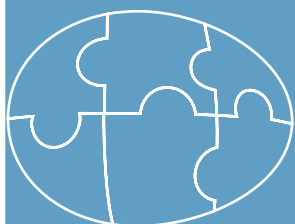
Gemensamma karaktärsämnen, 400 p

Byggprocessen, 400 p

Byggprocessen 1, 200 p

Byggprocessen 2, 200 p

Elprogrammet

Elprogrammets syfte är att ge grundläggande yrkeskunskaper och kompetenser inom något av de eltekniska områdena automatiseringsteknik, elteknik eller informations- och kommunikationsteknik.

Målsättningen med de nya ämnen och kurser som skapats på Elprogrammet har varit att få in mer praktiska inslag samt kunskap om aktuell teknik. Mycket energi har lagts på att identifiera de kunskaper som är gemensamma för de olika inriktningarna. Exempelvis har inriktningarna Datorteknik och Elektronik blivit en inriktning, Informations- och kommunikationsteknik.

I arbetet med de nya ämnena och deras innehåll har branschernas arbetssätt och krav på kompetenser varit styrande. Några av de stora förändringarna återfinns bland inriktningarna Elteknik och Informations- och kommunikationsteknik. Det är även viktigt att notera att det nya kurs- och ämnes-system som har vuxit fram betonar vikten av en fungerande samverkan mellan skola och arbetsliv. Nya krav med snabb omloppstid kräver regelbundenhet i samspelet med de branscher som är skolans avnämare. För att möta dessa nya krav är det viktigt att skolor och branscher hittar fungerande samverkansformer. Ett viktigt inslag är också att få med elever i dessa samråd.

Individuellt val, 300 p
se gymnasieförordningen

Inriktningar

Automatiseringsteknik, 300 p

Elektroteknik, 100 p

Elektroteknik 2, 100 p

Reglerteknik, 100 p

Reglerteknik 1, 100 p

Styrteknik, 100 p

Styrteknik 1, 100 p

Elteknik, 300 p

Elarbete, 100 p

Elarbete i arbetslivet, 100 p

Elektroteknik, 100 p

Elektroteknik 2, 100 p

Elkvalitet, 100 p

Elkvalitet, 100 p

Informations- och kommunikationsteknik, 300 p

Dator- och

kommunikationsteknik, 200 p

Dator- och kommunikationsteknik 2, 100 p

Dator- och kommunikationsteknik 3, 100 p

Informations- och presentationsteknik, 100 p

Informations- och presentationsteknik, 100 p

Kärnämnen, 800 p

Svenska/Svenska som andraspråk, 200 p

Svenska/Svenska som andraspråk 1, 100 p
Svenska/Svenska som andraspråk 2, 100 p

Engelska, 100 p

Engelska 5, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 1, 100 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 1, 100 p

Idrott och hälsa, 100 p

Idrott och hälsa 1, 100 p

Religionskunskap, 50 p

Religionskunskap 1, 50 p

Naturkunskap, 50 p

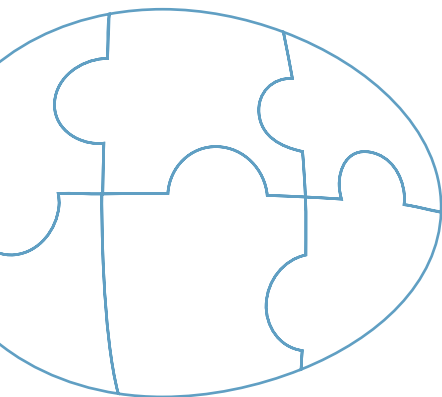
Naturkunskap 1, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Historia, 50 p

Historia 1, 50 p

Gymnasiearbete, 100 p

Valbara ämnen, 600 p

Gemensamma karaktärsämnen, 400 p

Dator- och kommunikationsteknik, 100 p

Dator- och kommunikationsteknik 1, 100 p

Elektronik, 100 p

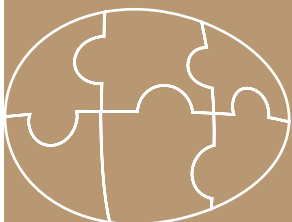
Elektronik 1, 100 p

Elektroteknik, 100 p

Elektroteknik 1, 100 p

Mekatronik, 100 p

Mekatronik, 100 p

Energiprogrammet

Energiprogrammets syfte är att ge yrkeskunskaper och kompetenser inom något av teknikområdena energi- och fastighetsteknik eller VVS- och kylteknik. Programmet har två inriktningar. Inriktningen Sjöfartsteknik har utgått och föreslås istället bli sökbart som specialutformat program med riksintag. Vidare har inriktningen Drift- och underhållsteknik bytt namn till Energi- och fastighetsteknik. Den ger möjlighet till samma utgångar som den nuvarande inriktningen Drift- och underhållsteknik. Genom att samråda lokalt med branscherna ska skolan följa förändringar inom yrkesområdena och anpassa utbildningen till arbetsmarknaden.

Utgångspunkten för förändringsarbetet har varit nuvarande kunskapsområden inom programmet. Stora delar av dessa kunskapsområden är fortfarande aktuella men justeringar har gjorts, och i vissa fall har det varit nödvändigt att strukturera om för att anpassa till ämnesbetyg. Detta innebär i sin tur att vissa av de nuvarande ämnena har delats, samtidigt som andra ämnen slagits samman till större enheter.

Att skapa större kurser och ämnesbetyg är ett resultat av en strävan efter att eleven bättre ska förstå sambandet mellan olika kunskapsområden, en förmåga som bland annat ska återspeglas i Gymnasiearbetet. I programmålet betonas också kravet på integration mellan olika ämnen, inte minst mellan kärn- och karaktärsämnen. Dessa krav är ett uttryck för att det krävs ett integrerat arbetssätt för att stärka elevens möjlighet att överblicka större kunskapsfält än vad de enskilda kurserna representerar.

Individuellt val, 300 p
se gymnasieförordningen

Inriktningar

Energi- och fastighetsteknik, 300 p

Fastighetsteknik, 200 p

Ventilation, 100 p
Värmesystem, 100 p

VVS-teknik, 100 p

VVS-grund, 100 p

VVS- och kylteknik, 300 p

Kyl- och värmepumpsteknik, 100 p

Kyl- och värmepumpsteknik - grund, 100 p

Sammanfogningssteknik, 100 p

Sammanfognings-
teknik - grund, 100 p

VVS-teknik, 100 p

VVS-grund, 100 p

Kärnämnen, 800 p

Svenska/Svenska som andraspråk, 200 p

Svenska/Svenska som andraspråk 1, 100 p

Svenska/Svenska som andraspråk 2, 100 p

Engelska, 100

Engelska 5, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 1, 100 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 1, 100 p

Idrott och hälsa, 100 p

Idrott och hälsa 1, 100 p

Religionskunskap, 50 p

Religionskunskap 1, 50 p

Naturkunskap, 50 p

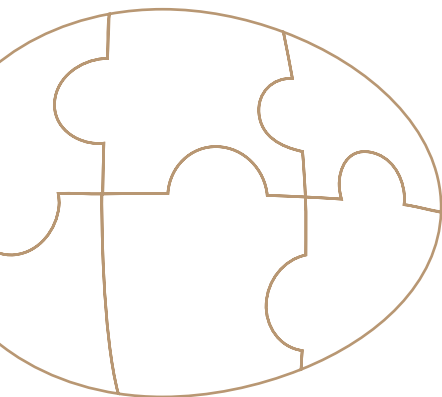
Naturkunskap 1, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Historia, 50 p

Historia 1, 50 p

Gymnasiearbete, 100 p

Valbara ämnen, 600 p

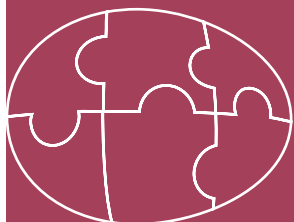
Gemensamma karaktärsämnen, 400 p

El- och reglerteknik, 100 p

El- och reglerteknik - grund 1, 100 p

Energiteknik, 300 p

Energiteknik, 300 p

Estetiska programmet

Estetiska programmets syfte är att ge eleven grundläggande kunskaper inom kultur och estetik samt möjlighet att allsidigt utveckla förmågan till gestaltning med estetiska uttryck. Estetiska programmet ger eleven möjlighet att möta, uppleva, analysera och tolka konstnärliga uttrycksformer inom vald inriktning. Programmets kärna är den skapande verksamheten samt dess studieförberedande karaktär. Bredd såväl som djup har eftersträvats i arbetet med ämnen och kurser. Det nya ämnet Estetiskt lärande som ersätter Estetisk orientering utgör en sammankopplande länk mellan inriktningarna. Ämnet ska underlätta integrationen mellan kärnämnen och karaktärsämnen samt kombinera teori och praktik på ett konkret sätt.

Programmet har liksom tidigare fyra inriktningar: Bild och formgivning, Dans, Musik och Teater. Förändringar återfinns inom de fyra inriktningarna. Vissa kurser kan till exempel läsas flera gånger med olika innehåll.

I arbetet med de nya ämnena har en anpassning till gällande begrepp och terminologi eftersträvats. Samma begrepp som tillämpas inom utbildningsväsendet i övrigt och i yrkeslivet ska användas i utbildningen.

Individuellt val, 300 p
se gymnasieförordningen

Inriktningar

Bild och formgivning, 400 p

Bild, 300 p

Bild och form, 100 p

Bild, 100 p

Form, 100 p

Bildteori, 100 p

Bildteori, 100 p

Dans, 500 p

Dansgestaltning, 100 p

Komposition och improvisation, 100 p

Dansteori, 100 p

Dansteori, 100 p

Dansträning, 300 p

Dansträning 1, 100 p

Dansträning 2, 200 p

Musik, 500 p

Ensemble, 200 p

Ensemble och körsång, 200 p

Instrument/sång, 200 p

Instrument/sång, 200 p

Musikteori, 100 p

Gehörs- och musiklära 1, 100 p

Teater, 500 p

Scenisk gestaltning, 300 p

Scenframställning 1, 100 p

Scenframställning 2, 200 p

Scenisk produktion, 100 p

Scenisk produktion, 100 p

Teaterteori, 100 p

Teater i teori och praktik, 100 p

Kärnämnen, 800 p

Svenska/Svenska som andraspråk, 200 p

Svenska/Svenska som andraspråk 1, 100 p
Svenska/Svenska som andraspråk 2, 100 p

Engelska, 100 p

Engelska 5, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 1, 100 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 1, 100 p

Idrott och hälsa, 100 p

Idrott och hälsa 1, 100 p

Religionskunskap, 50 p

Religionskunskap 1, 50 p

Naturkunskap, 50 p

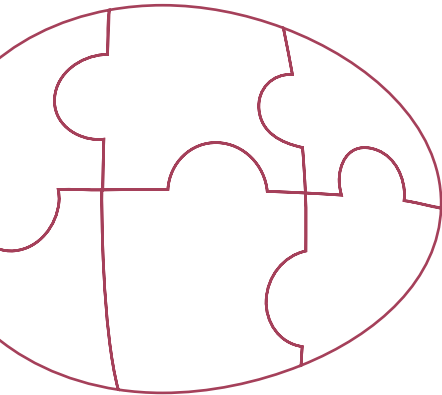
Naturkunskap 1, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Historia, 50 p

Historia 1, 50 p

Gymnasiearbete, 100 p

Valbara ämnen, 300-400 p

Gemensamma karaktärsämnen, 500 p

Engelska, 100 p

Engelska 6, 100 p

Estetiskt lärande, 100 p

Estetiskt lärande, 100 p

Kulturhistoria, 100 p

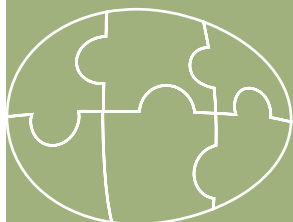
Kultur- och idéhistoria, 100 p

Historia, 100 p

Historia 2, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 2, 100 p

Fordonsprogrammet

Fordonsprogrammets syfte är att ge yrkeskunskaper och kompetens inom transport- och fordonssektorn och därmed även kunskaper som bidrar till en hållbar utveckling för människan och miljön. Målsättningen med de nya ämnen och kurser som skapats har varit att reducera antalet ämnen.

Inriktning Flygteknik har utgått och föreslås istället bli sökbart som specialutformat program med riksintag.

I arbetet med de nya ämnena och deras innehåll har branschernas arbetssätt och krav på kompetenser varit vägledande. Inom varje inriktning finns möjlighet till anpassning mot olika yrkesområden. Det är även viktigt att notera att programmets nya struktur av ämnes/kursblock betonar vikten av en fungerande samverkan mellan skola och arbetsliv. Utbildningens innehåll vid varje skola bestäms till stor utsträckning i samråd mellan skolan och branschen på orten. Eleverna bör ges möjlighet att medverka i dessa råd.

I det reviderade Fordonsprogrammet ställs krav på skolorna att erbjuda undervisning på aktuella undervisningsobjekt. Inom ramen för dessa krav kan formerna och undervisningsobjekten variera betydligt mellan olika skolor. Det är viktigt att den som utbildar sig inom programmet kan hitta olika typer av karriärvägar.

Individuellt val, 300 p
se gymnasieförordningen

Inriktningar

Fordonsteknik, 600 p

Fordonskunskap, 600 p

Fordonskunskap 1, 200 p

Fordonskunskap 2, 400 p

Karosseriteknik, 600 p

Karosserikunskap, 600 p

Karosserikunskap 1, 200 p

Karosserikunskap 2, 400 p

Transport och logistik, 600 p

Transportkunskap, 600 p

Grundläggande

transportkunskap, 200 p

Godstransport 1, 400 p

Kärnämnen, 800 p

Svenska/Svenska som andraspråk, 200 p

Svenska/Svenska som andraspråk 1, 100 p
Svenska/Svenska som andraspråk 2, 100 p

Engelska, 100 p

Engelska 5, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 1, 100 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 1, 100 p

Idrott och hälsa, 100 p

Idrott och hälsa 1, 100 p

Religionskunskap, 50 p

Religionskunskap 1, 50 p

Naturkunskap, 50 p

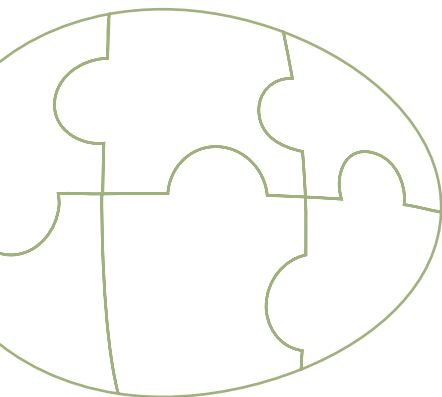
Naturkunskap 1, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Historia, 50 p

Historia 1, 50 p

Gymnasiearbete, 100 p

Valbara ämnen, 300 p

Gemensamma karaktärsämnen, 400 p

Branschkunskap, 100 p

Fordonsbranscher, 100 p

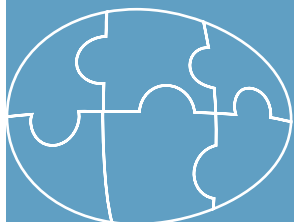
Fordonsservice och -underhåll, 200 p

Fordonsservice och -underhåll, 200 p

Trafikkunskap, 100 p

Grundläggande trafik kunskap, 100 p

Handels- och administrationsprogrammet

Handels- och administrationsprogrammets syfte är att ge eleven grundläggande yrkeskunskaper för verksamhet inom varuhandel, tjänstproduktion och turism samt stimulera och utveckla intresset för handel och service samt för företagande.

Målsättningen med förändringarna inom Handels- och administrationsprogrammet är att minska antalet kurser och skapa större helhet och bättre överblick för eleverna.

Nya ämnen och kurser har skapats med syfte att bättre svara mot nya krav. Programmets servicekaraktär garanteras av de gemensamma karaktärsämnena. Möjligheten till specialisering har ökat genom nya ämnen och genom att några kurser kan läsas mer än en gång. I arbetet med de nya ämnena och kurserna har kontakter med branscher och avnämare och deras krav på kompetens varit vägledande.

I Handels- och administrationsprogrammet finns nu tre inriktningar: Handel och service, Turism och resor samt Administrativ service. Varje inriktning har sin egen yrkesprofil som dessutom kan byggas på med valbara ämnen och kurser från såväl det egna programmet som från andra program. Genom lokal anpassning kan utbildningens ämnes- och kursinnehåll komma att variera mellan utbildningsanordnare och orter, beroende på vilka ämnen som erbjuds och vilka individuella val som görs. Lokalt samråd med branscherna är en förutsättning för att skapa utbildningar och arbetsplatsförlagt lärande (APL) med god kvalitet som svarar mot arbetsmarknadens krav.

Individuellt val, 300 p
se gymnasieförordningen

Inriktningar

Administrativ service, 500 p

Administration, 300 p

IT och administration 2, 100 p
Konferens och reception, 100 p
Personaladministration, 100 p

Administration specialisering, 200 p

Administration specialisering, 200 p

Handel och service, 500 p

Handel, 100 p

Försäljning och marknadsföring 2, 100 p

Handel specialisering, 200 p

Handel specialisering, 200 p

Logistik, 100 p

Inköp och logistik, 100 p

Näthandel, 100 p

Näthandel 1, 100 p

Turism och resor, 500 p

Turism, 300 p

Affärsresor, 100 p
Fritidsturism, 100 p
Marknad för turism, 100 p

Turism specialisering, 200 p

Turism specialisering, 200 p

Kärnämnen, 800 p

Svenska/Svenska som andraspråk, 200 p

Svenska/Svenska som andraspråk 1, 100 p
Svenska/Svenska som andraspråk 2, 100 p

Engelska, 100 p

Engelska 5, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 1, 100 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 1, 100 p

Idrott och hälsa, 100 p

Idrott och hälsa 1, 100 p

Religionskunskap, 50 p

Religionskunskap 1, 50 p

Naturkunskap, 50 p

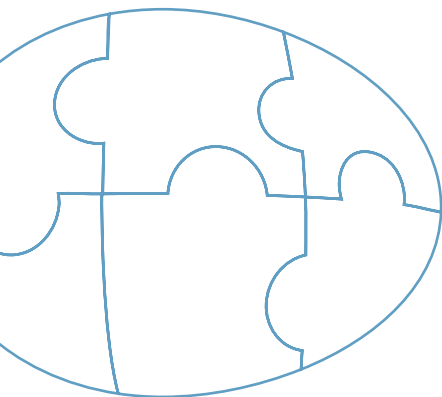
Naturkunskap 1, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Historia, 50 p

Historia 1, 50 p

Gymnasiearbete, 100 p

Valbara ämnen, 300 p

Gemensamma karaktärsämnen, 500 p

Administration, 100 p

IT och administration 1, 100 p

Företagsekonomi, 100 p

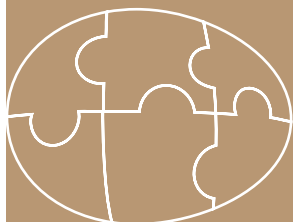
Företagsekonomi 1, 100 p

Handel, 200 p

Bransch- och produktkunskap, 100 p
Försäljning och marknadsföring 1, 100 p

Turism, 100 p

Turism, 100 p

Hantverksprogrammet

Hantverksprogrammets syfte är att ge grundläggande yrkeskunskaper för arbete inom olika hantverksområden för produktion, reparation och service samt ge kunskaper om företagandets villkor.

Hantverksprogrammets kärna är att upprätthålla och vidareutveckla den specifika hantverkskulturen. Utbildningen syftar till att förvalta ett kulturarv och att bevara traditioner och kunskaper genom att överföra den tysta, praktiska kunskapen. Utveckling och framtidsperspektiv går hand i hand med tradition och historia och utbildningen ska därför ge förmågan till förändring och förnyelse. Inom samtliga yrken och branscher är personlig prägel, småskalighet, förfinad teknik och design nyckelbegrepp. Genom att samråda lokalt ska skolan följa förändringar inom yrkesområdena och anpassa utbildningen till arbetsmarknaden.

De gemensamma karaktärsämnen är liksom tidigare generellt formulerade och utarbetade på ett sådant sätt att de ska kunna användas för alla hantverksyrken. Nytt är däremot att Hantverksprogrammet har fått nationella inriktningar från att tidigare ha varit utan inriktningar. De tre nationella inriktningarna är Frisör, Florist och Hantverk.

Hantverksämnen är indelade i flera kurser. Ett skäl till detta är att olika kurser blir lättare att anpassa till utbildning inom vuxenutbildningen. Ett annat skäl är att ge skolorna större möjligheter att göra fler valbara block eller paket. En strävan har varit att en utbildning inom Hantverksprogrammet ska medge att fler timmar än tidigare ska kunna förläggas till de specifika yrkesämnen. Av strukturen framgår att den möjligheten nu finns för den skola och de elever som så önskar.

Individuellt val, 300 p
se gymnasieförordningen

Inriktningar

Florist, 400 p

Hantverk produktion
Florist, 200 p

Hantverk produktion 1, 100 p
Hantverk produktion 2, 100 p

Hantverk specialisering
Florist, 200 p

Hantverk specialisering 1, 100 p
Hantverk specialisering 2, 100 p

Frisör, 400 p

Hantverk produktion Frisör,
200 p

Hantverk produktion 1, 100 p
Hantverk produktion 2, 100 p

Hantverk specialisering Frisör,
200 p

Hantverk specialisering 1, 100 p
Hantverk specialisering 2, 100 p

Hantverk, 400 p

Hantverk produktion, 200 p

Hantverk produktion 1, 100 p
Hantverk produktion 2, 100 p

Hantverk specialisering, 200 p

Hantverk specialisering 1, 100 p
Hantverk specialisering 2, 100 p

Kärnämnen, 800 p

Svenska/Svenska som andraspråk, 200 p

Svenska/Svenska som andraspråk 1, 100 p
Svenska/Svenska som andraspråk 2, 100 p

Engelska, 100 p

Engelska 5, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 1, 100 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 1, 100 p

Idrott och hälsa, 100 p

Idrott och hälsa 1, 100 p

Religionskunskap, 50 p

Religionskunskap 1, 50 p

Naturkunskap, 50 p

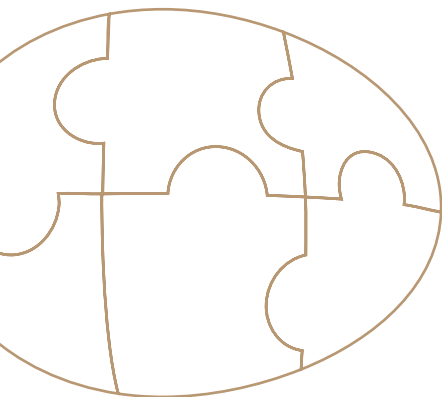
Naturkunskap 1, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Historia, 50 p

Historia 1, 50 p

Gymnasiearbete, 100 p

Valbara ämnen, 400 p

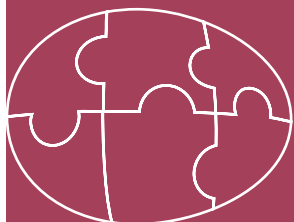
**Gemensamma
karaktärsämnen, 500 p**

Hantverkskunskap, 200 p

Hantverkskunskap 1, 100 p
Hantverkskunskap 2, 100 p

Hantverksteknik, 300 p

Hantverksteknik 1, 100 p
Hantverksteknik 2, 200 p

Hotell- och restaurangprogrammet

Hotell- och restaurangprogrammets syfte är att ge eleven yrkeskunskaper och kompetens inom hotellbranschen samt inom offentlig och privat restaurangverksamhet. Utbildningen ska även förbereda för arbete inom upplevelseindustrin.

Utmärkande för Hotell- och restaurangprogrammet är att utveckla kunskaper om och känsla för ett helhetstänkande där gästers servicebehov och önskemål ska tillgodoses. Utbildningen ger också kunskaper om näringsmedveten och kreativ matlagning, råvaruhantering, hygienbestämmelser samt ekonomi. I det reviderade programmet betonas entreprenörskap och kunskaper om företagandets villkor, liksom kunskaper i språk med tanke på en alltmer internationell arbetsmarknad. Programmet ger en god grund för livslångt lärande i arbetslivet och även för vidare studier.

Helhet och sammanhang betonas bland annat genom att kärnämnenas innehåll anpassas till Hotell- och restaurangprogrammet genom val av stoff och arbetssätt. Gymnasiearbetet stärker också helhetssynen på utbildningen.

Varje studieväg ger tillsammans med det arbetsplatsförlagda lärandet och Gymnasiearbetet en hög grad av yrkesförberedelse inom gymnasieskolans ram.

Det reviderade systemet bygger på en utökad samverkan mellan skola och arbetsliv. Genom att samråda med branscher följer skolan förändringar inom yrkesområdena.

Individuellt val, 300 p
se gymnasieförordningen

Inriktningar

Hotell, 400 p

Hotellkunskap, 200 p

Hotell 2, 200 p

Servicekunskap, 100 p

Servering 2, 100 p

Turism, 100 p

Turism, 100 p

**Restaurang- och måltids-
service, 400 p**

Matlagningskunskap, 200 p

Matlagning 3, 200 p

**Livsmedels- och närings-
kunskap, 100 p**

Livsmedels- och
näringskunskap 1, 100 p

Servicekunskap, 100 p

Servering 2, 100 p

Kärnämnen, 800 p

Svenska/Svenska som andraspråk, 200 p

Svenska/Svenska som andraspråk 1, 100 p
Svenska/Svenska som andraspråk 2, 100 p

Engelska, 100 p

Engelska 5, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 1, 100 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 1, 100 p

Idrott och hälsa, 100 p

Idrott och hälsa 1, 100 p

Religionskunskap, 50 p

Religionskunskap 1, 50 p

Naturkunskap, 50 p

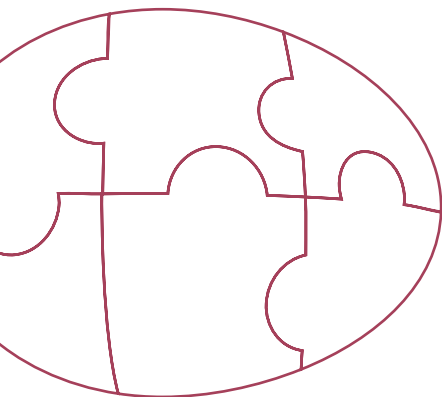
Naturkunskap 1, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Historia, 50 p

Historia 1, 50 p

Gymnasiearbete, 100 p

Valbara ämnen, 400 p

Gemensamma karaktärsämnen, 500 p

Hotellkunskap, 100 p

Hotell 1, 100 p

Livsmedelshygien, 100 p

Livsmedelshygien, 100 p

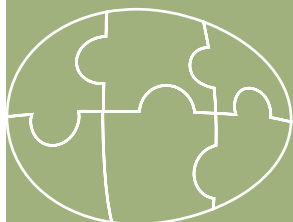
Matlagningskunskap, 200 p

Matlagning 1, 100 p

Matlagning 2, 100 p

Servicekunskap, 100 p

Servering 1, 100 p

Industriprogrammet

Industriprogrammets syfte är att väcka intresse och ge grundläggande yrkeskunskaper för arbete inom industrier såsom kemisk processindustri, massa- och pappersindustri, stålindustri, textilindustri, träindustri, stenindustri eller verkstadsindustri. Men utbildningen ger även möjlighet till anställning inom andra områden av arbetslivet där det krävs kompetens för produktutveckling, produktionsutveckling, tillverkning, underhåll eller återvinning.

I centrum för Industriprogrammet står den helhet som omfattar en produkts utvecklingssteg, produktionens processer och delmoment samt verktygens skötsel och funktion.

Eleven ska bli duktig i sin specialitet men också ha förståelse för sin roll och kunskap om hela produktionsförloppet. Förhållningssättet hos eleven lyfts fram. Det gäller medvetenhet om säkerhetsfrågor, psykosocial arbetsmiljö, relationer till medarbetare och kunder samt att arbeta kvalitetsmedvetet och kreativt. Arbete i projekt och problemlösning i grupp är väsentliga inslag för att träna eleven i att ta initiativ, visa ansvar, kommunicera, argumentera samt att söka och tillämpa information.

Utbildningen ska spegla branschen internationellt och nationellt och vara anpassad till den lokala industrin. Skolan ska samråda med det lokala näringslivet när det gäller innehåll och inriktning. Alla ämnen är konstruerade, med något undantag, utan något objekt i form av bransch, material eller speciellt verktyg. Formuleringarna är generella och ska kunna tillämpas oberoende av bransch. Ämnet "Material och Produkt" gäller till exempel såväl plast, textil som plåt. Industriprogrammets lokala inriktningar är, om de omfattar minst 400 gymnasiepoäng, riksrekryterande, dvs. de kan sökas av elever från hela landet.

Individuellt val, 300 p
se gymnasieförordningen

Inga nationella inriktningar

Kärnämnen, 800 p

Svenska/Svenska som andraspråk, 200 p

Svenska/Svenska som andraspråk 1, 100 p

Svenska/Svenska som andraspråk 2, 100 p

Engelska, 100 p

Engelska 5, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 1, 100 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 1, 100 p

Idrott och hälsa, 100 p

Idrott och hälsa 1, 100 p

Religionskunskap, 50 p

Religionskunskap 1, 50 p

Naturkunskap, 50 p

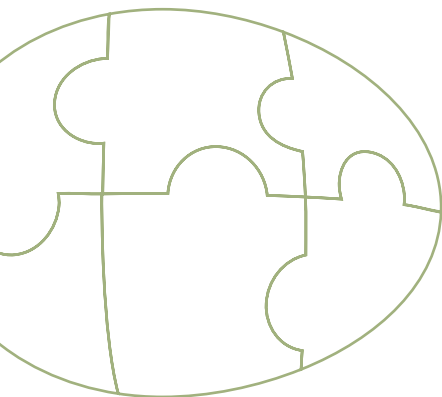
Naturkunskap 1, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Historia, 50 p

Historia 1, 50 p

Gymnasiearbete, 100 p

Valbara ämnen, 900 p

Gemensamma karaktärsämnen, 400 p

Industriell produktion, 100 p

Industriell produktion 1, 100 p

Människan i industrin, 100 p

Människan i industrin, 100 p

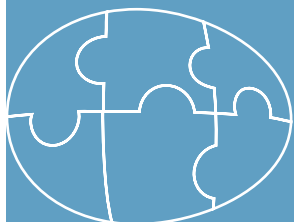
Produktutveckling, 100 p

Produktutveckling 1, 100 p

Produktionsutrustning, 100 p

Produktionsutrustning 1, 100 p

Livsmedelsprogrammet

Livsmedelsprogrammets syfte är att ge kunskaper, kompetens och intresse för arbete inom bageri och konditori, kött och charkuteri samt för arbete med livsmedel inom butik, matindustrin och närliggande områden. Livsmedelsprogrammet har inte några nationella inriktningar.

Genom att kombinera ämnen och kurser kan olika specialiseringar erbjudas. Exempel på specialiseringar är Bageri/Konditori, Caféverksamhet, Delikatess/Färsvaror och Kött/Charkuteri. Ett samverkande arbetssätt mellan kärnämnen och karaktärsämnen är en förutsättning för att skapa en helhet i utbildningen.

De gemensamma karaktärsämnena inom programmet ger tillsammans med kärnämnenas kunskap om såväl hantverksmässig som industriell produktion av livsmedel. De hantverksmässiga kunskaperna är grunden oavsett om framtida arbetstillfällen finns inom den mer storskaliga livsmedelsindustrin eller inom småföretaganden. Profilen på programmet är av tillverkande och skapande karaktär. I arbetet med de nya ämnena och deras innehåll har hänsyn tagits till branschernas krav på kompetenser. Ett exempel på ett nytt ämne är Branschkunskap.

Kopplingen skola och arbetsliv betonas i de nya styrdokumenterna. Myndigheternas krav och konsumenternas medvetenhet avspeglas i ämnena Livsmedelshygien och Närings- och livsmedelskunskap, vars kunskapsinnehåll har förstärkts. Livsmedelsprogrammets lokala inriktningar är, om de omfattar minst 400 gymnasiepoäng, riksrekryterande, dvs. de kan sökas av elever från hela landet.

Individuellt val, 300 p
se gymnasieförordningen

Inga nationella inriktningar

Kärnämnen, 800 p

Svenska/Svenska som andraspråk, 200 p

Svenska/Svenska som andraspråk 1, 100 p
Svenska/Svenska som andraspråk 2, 100 p

Engelska, 100 p

Engelska 5, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 1, 100 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 1, 100 p

Idrott och hälsa, 100 p

Idrott och hälsa 1, 100 p

Religionskunskap, 50 p

Religionskunskap 1, 50 p

Naturkunskap, 50 p

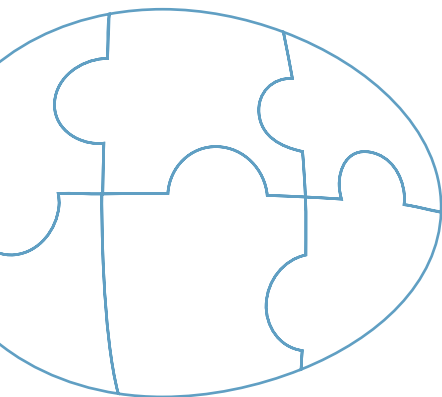
Naturkunskap 1, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Historia, 50 p

Historia 1, 50 p

Gymnasiearbete, 100 p

Valbara ämnen, 700 p

Gemensamma karaktärsämnen, 600 p

Livsmedelshygien, 100 p

Livsmedelshygien, 100 p

Livsmedels- och näringskunskap, 200 p

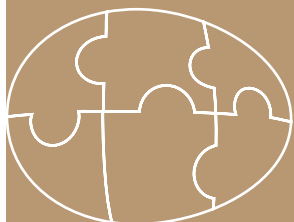
Livsmedels- och näringskunskap 1, 100 p
Livsmedels- och näringskunskap 2, 100 p

Livsmedelsproduktion, 200 p

Livsmedelsproduktion 1, 200 p

Branschkunskap, 100 p

Livsmedelsbranscher, 100 p

Medieprogrammet

Medieprogrammets syfte är att ge eleven grundläggande kunskaper inom kommunikation i vid bemärkelse och orientering inom hela medieområdet. Eleven ska utveckla förmågan att kommunicera på ett effektivt och intresseväckande sätt.

Utbildningen lägger en grund för ett fortsatt lärande som kan ske både genom vidare studier och genom lärande i arbetslivet. Nya ämnen har tillkommit och programmet innehåller en rad olika kurser.

Bland nya ämnen på programmet kan nämnas Animation, Mediekunskap och Interaktiva medier. Antalet utgångar på Medieprogrammet är många och skolan lokalt kan erbjuda en rad studiepaket som innebär fördjupning. Medieprogrammet kommer att ha två nationella inriktningar, Film/TV och Ljud samt Kommunikation i ord, bild och form. Inriktningen Tryckteknik har utgått och föreslås istället bli sökbart som specialutformat program med riksintag.

De gemensamma kurserna och inriktningarna utgör en bas, men det är skolan lokalt som bestämmer vilket djup och vilken specialisering som man erbjuder eleven.

Informations-, kommunikations- och mediesektorn genomgår stora förändringar. Nya produktionsvillkor införs och nya distributionskanaler tillkommer. Därför är Medieprogrammet utformat så att det ska kunna anpassa sitt erbjudande om utbildning utifrån nya förutsättningar. Det är inte minst viktigt när det gäller planeringen av det arbetsplatsförlagda lärandet (APL).

Individuellt val, 300 p
se gymnasieförordningen

Inriktningar

Film/TV och ljud, 300 p

Film/TV, 100 p

Film/TV 1, 100 p

Journalistik, information och reklam, 100 p

Journalistik, information och reklam 1, 100 p

Ljud, 100 p

Ljud 1, 100 p

Kommunikation i ord, bild och form, 300 p

Foto, 100 p

Foto 1, 100 p

Grafisk kommunikation, 100 p

Grafisk kommunikation 1, 100 p

Journalistik, information och reklam, 100 p

Journalistik, information och reklam 1, 100 p

Kärnämnen, 800 p

Svenska/Svenska som andraspråk, 200 p

Svenska/Svenska som andraspråk 1, 100 p
Svenska/Svenska som andraspråk 2, 100 p

Engelska, 100 p

Engelska 5, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 1, 100 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 1, 100 p

Idrott och hälsa, 100 p

Idrott och hälsa 1, 100 p

Religionskunskap, 50 p

Religionskunskap 1, 50 p

Naturkunskap, 50 p

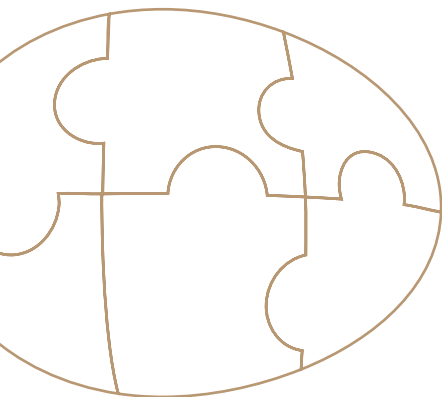
Naturkunskap 1, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Historia, 50 p

Historia 1, 50 p

Gymnasiearbete, 100 p

Valbara ämnen, 600 p

**Gemensamma
karaktärsämnen, 400 p**

Mediekommunikation, 100 p

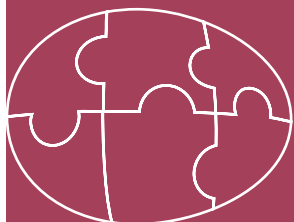
Mediekommunikation 1, 100 p

Mediekunskap, 100 p

Massmedier, 100 p

Medieproduktion, 200 p

Medieproduktion 1, 200 p

Naturbruksprogrammet

Naturbruksprogrammets syfte är att ge yrkeskunskaper och kompetenser för verksamheter inom naturbrukssektorn. Kännetecknande för Naturbruksprogrammet är att programmet utvecklar känsla för och kunskap om naturen samt väcker intresse för naturvetenskap och för hur naturresurser kan nyttjas på ett hållbart sätt. I det reviderade programmet betonas entreprenörskap och kunskaper om företagandets villkor. Utbildningen omfattar också utveckling av nya verksamheter med nyttjande av naturresurser som bas. Naturbruksprogrammet ger en god grund för ett livslångt lärande i arbetslivet och för vidare studier. Helhet och sammanhang betonas bland annat genom att kärnämnenas innehåll anpassas till Naturbruksprogrammet.

Programmet har tre nya nationella inriktningar. Inriktning Djurhållning är en ingång till arbete med djur för produktion av livsmedel eller arbete med djur inom många andra verksamheter. Inriktningen Odling och gröna miljöer är en ingång till såväl produktion av livsmedel och växtmaterial som anläggning och skötsel av tätortens gröna utemiljöer. Inriktningen Skog och vatten omfattar de grundläggande kunskaper som krävs för yrkesmässigt arbete inom skogsbruk eller inom verksamheter som utnyttjar skog, mark och vatten för friluftsliv, rekreation och upplevelser. Varje studieväg ger tillsammans med det arbetsplatsförlagda lärandet och Gymnasiearbetet en hög grad av yrkesförberedelse inom gymnasieskolans ram.

Det reviderade systemet bygger på en utökad samverkan mellan skola och arbetsliv. Genom att samråda med branscher följer skolan förändringar inom yrkesområdena och anpassar utbildningen till arbetsmarknaden.

Individuellt val, 300 p
se gymnasieförordningen

Inriktningar

Djurhållning, 300 p

Naturbrukets byggnader och utrustningar, 100 p

Naturbrukets byggnader och utrustningar 1, 100 p

Djurkunskap, 100 p

Djurkunskap 1, 100 p

Djursjukvård, 100 p

Djursjukvård 1, 100 p

Odling och gröna miljöer, 300 p

Naturbruksteknik, 100 p

Naturbruksteknik 1, 100 p

Odling, 100 p

Odling 1, 100 p

Växtkunskap, 100 p

Växtkunskap 1, 100 p

Skog och vatten, 300 p

Naturbruksteknik, 100 p

Naturbruksteknik 1, 100 p

Skog och vatten, 100 p

Skog och vatten, 100 p

Skogsproduktion, 100 p

Skogsskötsel 1, 100 p

Kärnämnen, 800 p

Svenska/Svenska som andraspråk, 200 p

Svenska/Svenska som andraspråk 1, 100 p
Svenska/Svenska som andraspråk 2, 100 p

Engelska, 100 p

Engelska 5, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 1, 100 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 1, 100 p

Idrott och hälsa, 100 p

Idrott och hälsa 1, 100 p

Religionskunskap, 50 p

Religionskunskap 1, 50 p

Naturkunskap, 50 p

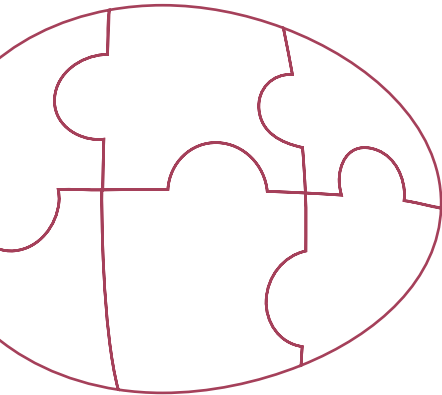
Naturkunskap 1, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Historia, 50 p

Historia 1, 50 p

Gymnasiearbete, 100 p

Valbara ämnen, 600 p

Gemensamma karaktärsämnen, 400 p

Biologi, 200 p

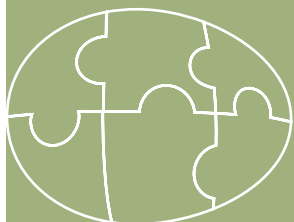
Biologi 1, 100 p
Biologi 2, 100 p

Företagande, 100 p

Entreprenörskap 1, 100 p

Naturbruk, 100 p

Branschkunskap – naturbruk, 100 p

Naturvetenskapsprogrammet

Naturvetenskapsprogrammets syfte är att ge en bred utbildning som präglas av naturvetenskap men även av samhällsvetenskap och humaniora. Programmet ska ge kunskaper inför fortsatta studier inom många olika områden men även inför arbetsliv och livslångt lärande.

Inom Naturvetenskapsprogrammet ska eleven utveckla fördjupade kunskaper i naturvetenskap och matematik samt om deras roll i samhällsutvecklingen. Eleven ska också utveckla förmåga att utifrån ett naturvetenskapligt perspektiv analysera, värdera och ta ställning i frågor som rör både samhälle och individ. Eleven ska dessutom utveckla förmåga att använda teorier och modeller, att arbeta experimentellt samt att kommunicera naturvetenskap och matematik.

Naturvetenskapsprogrammets struktur har genomgått små förändringar. De gemensamma karaktärsämnena på Naturvetenskapsprogrammet är samma som idag. Dagens inriktning Matematik och datavetenskap kvarstår. Inriktningen Miljövetenskap ändrar namn till Miljö och natur. Inriktningen Naturvetenskap ändrar namn till Naturvetenskap och matematik.

Skrivningarna i ämnena Biologi, Fysik, Kemi och Matematik har setts över både vad gäller struktur och innehåll. Ämnet Miljökunskap har ersatts av ett nytt ämne där såväl ekonomiska, sociala som ekologiska perspektiv integreras i de olika kurserna.

Individuellt val, 300 p
se gymnasieförordningen

Inriktningar

Matematik och datavetenskap, 300 p

Dataämnena, 200 p

Kombination av kurser ur följande ämnen: 200 p
CAD, Dator- och kommunikationsteknik, Informations- och presentationsteknik, Interaktiva medier, Internetprogrammering, Nätverksteknik, Programmering

Matematik, 100 p

Matematik 4, 100 p

Miljö och natur, 300 p

Biologi, 100 p

Biologi 2, 100 p

Geografi, 100 p

Geografi 1, 100 p

Hållbart samhälle, 100 p

Hållbart samhälle 1, 100 p

Naturvetenskap och matematik, 400 p

Biologi, 100 p

Biologi 2, 100 p

Fysik, 100 p

Fysik 2, 100 p

Kemi, 100 p

Kemi 2, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 4, 100 p

Kärnämnen, 800 p

Svenska/Svenska som andraspråk, 200 p

Svenska/Svenska som andraspråk 1, 100 p
Svenska/Svenska som andraspråk 2, 100 p

Engelska, 100 p

Engelska 5, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 1, 100 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 1, 100 p

Idrott och hälsa, 100 p

Idrott och hälsa 1, 100 p

Religionskunskap, 50 p

Religionskunskap 1, 50 p

Naturkunskap, 50 p

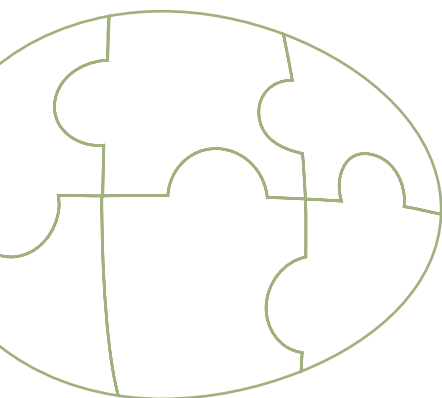
Naturkunskap 1, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Historia, 50 p

Historia 1, 50 p

Gymnasiearbete, 100 p

Valbara ämnen, 100-200 p

Gemensamma karaktärsämnen, 800 p

Biologi, 100 p

Biologi 1, 100 p

Engelska, 100 p

Engelska 6, 100 p

Fysik, 100 p

Fysik 1, 100 p

Historia, 100 p

Historia 2, 100 p

Kemi, 100 p

Kemi 1, 100 p

Matematik, 200 p

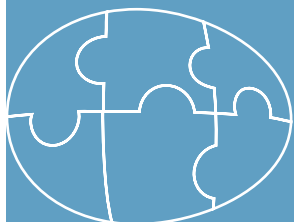
Matematik 2, 100 p

Matematik 3, 100 p

Moderna språk, 100 p

Moderna språk 1–7, 100 p

Omvårdnadsprogrammet

Omvårdnadsprogrammets syfte är att ge eleven den grundläggande yrkeskunskap och kompetens som krävs för arbete i verksamheter inom hälso- och sjukvård samt socialtjänst. Det kan till exempel vara som undersköterska och personlig assistent. Programmet ger också en grund för fortsatt lärande inom bl.a. hälso- och sjukvården, socialtjänsten, polisväsendet och räddningstjänsten.

Omvårdnadsprogrammet kommer också i fortsättningen att vara inriktningslöst. De gemensamma karaktärsämnen har fått en större omfattning och ska bidra till de yrkeskompetenser som är gemensam för personal i patientnära eller brukarnära arbete oavsett verksamhetsområde. Innehållet i de gemensamma karaktärsämnen utgår både ifrån verksamheter inom socialtjänstens områden riktade mot äldre och funktionshindrade och hälso- och sjukvårdens områden. I arbetet med de nya ämnena har verksamheternas kompetenskrav, en analys av nuvarande Omvårdnadsprogrammet liksom intentionen att öka attraktiviteten för programmet varit vägledande.

Exempel på nya ämnen är Hälsa, vård och omsorg med innehåll från tidigare kurser Vård och omsorgsarbete, Social omsorg och Omvårdnad. I ämnet återfinns också delar av dagen kurs Arbetsmiljö och säkerhet. Ämnet Social omsorg har ersatts av ämnet Socialt arbete riktat mot socialpedagogik. Människans livsvillkor är också ett nytt ämne men innehållet går till stora delar att känna igen från de tidigare kurserna Etik och livsfrågor och Människan socialt och kulturellt. Färdighetsmålen, det vill säga att kunna utföra arbetsuppgifter, har blivit fler och tydligare. Det nya ämnes- och kurssystem som nu växer fram betonar vikten av väl fungerande samverkan mellan skola och arbetsliv. Det kan t.ex. handla om planering av APL och de valbara kurser som genom kombinationer i profiler ska bidra till specialisering och attraktivitet för ungdomar.

Individuellt val, 300 p
se gymnasieförordningen

Inga nationella inriktningar

Kärnämnen, 800 p

Svenska/Svenska som andraspråk, 200 p

Svenska/Svenska som andraspråk 1, 100 p
Svenska/Svenska som andraspråk 2, 100 p

Engelska, 100 p

Engelska 5, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 1, 100 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 1, 100 p

Idrott och hälsa, 100 p

Idrott och hälsa 1, 100 p

Religionskunskap, 50 p

Religionskunskap 1, 50 p

Naturkunskap, 50 p

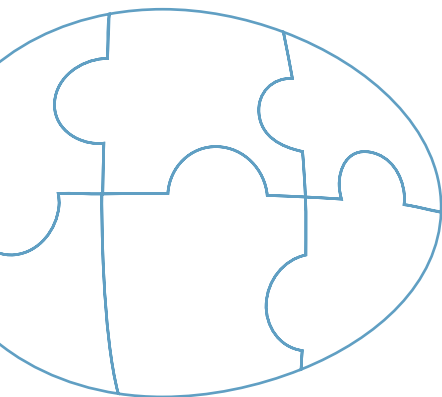
Naturkunskap 1, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Historia, 50 p

Historia 1, 50 p

Gymnasiearbete, 100 p

Valbara ämnen, 500 p

Gemensamma karaktärsämnen, 800 p

Hälsa, vård och omsorg, 400 p

Vård och omsorgsarbete 1, 200 p
Vård och omsorgsarbete 2, 200 p

Medicinsk grundkunskap, 100 p

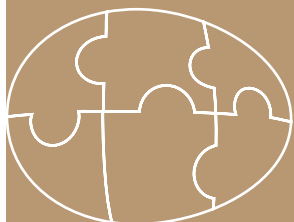
Medicinsk grundkurs 1, 100 p

Människans livsvillkor, 200 p

Människans livsvillkor, 200 p

Psykologi, 100 p

Psykologi 1, 100 p

Samhällsvetenskapsprogrammet

Samhällsvetenskapsprogrammet syftar till att ge eleven en bred utbildning inom samhällsvetenskap och humaniora. Programmet förbereder för vidare studier. Utbildningen på Samhällsvetenskapsprogrammet ska göra eleven medveten om hur olika kunskapsområden hänger samman, så ett tvärvetenskapligt perspektiv kan anläggas vid diskussioner och vid lösningar av olika problem. Den kunskap om samhällsvetenskapligt och humanistiskt arbetssätt som kärnämnen och karaktärsämnen ger, kompletteras med ett naturvetenskapligt förhållningssätt och entreprenörstänkande.

En förutsättning för ett vetenskapligt arbetssätt är att eleven utvecklar sin förmåga att söka och kritiskt granska information. En annan förutsättning är färdighet i att förmedla sin kunskap till andra, varför eleven ges möjligheter att utveckla sina kunskaper i såväl svenska som engelska och andra främmande språk. Samhällsvetenskapsprogrammet har fyra nationella inriktningar. Inriktningarna Ekonomi och Samhälle motsvarar i stort sett nuvarande inriktningar med samma namn.

Språk och kulturinriktningen ger eleven tillfälle att fördjupa sina språkkunskaper samt utveckla sina kunskaper om olika kulturer vid olika tider och på olika platser. Miljö och samhällsbyggnad är en ny inriktning där det centrala innehållet utgörs av kunskaper om faktorer som spelar en roll vid byggandet av ett hållbart samhälle, varvid både samhällsvetenskapliga och naturvetenskapliga aspekter anläggs.

De kunskapsområden som betonas särskilt i programmet gäller människans livsvillkor och verksamheter, både som individ och som samhällsvarelse. Detta innebär att eleven får tillfälle att inhämta kunskap om såväl samhälleliga strukturer som aktuella politiska, sociala, ekonomiska och kulturella förhållanden. Ett viktigt inslag i programmet är samverkan mellan skola och samhälle. Sådan samverkan möjliggörs dels genom arbetsplatsförlagt lärande (APL), dels genom Gymnasiearbetet.

Individuellt val, 300 p
se gymnasieförordningen

Inriktningar

Ekonomi, 400 p

Företagsekonomi, 200 p

Företagsekonomi 1, 100 p

Företagsekonomi 2, 100 p

Juridik, 100 p

Privatjuridik, 100 p

Psykologi, 100 p

Psykologi 1, 100 p

Miljö och samhällsbyggnad, 400 p

Geografi, 100 p

Geografi 2, 100 p

Hållbart samhälle, 100 p

Hållbart samhälle 1, 100 p

Naturkunskap, 200 p

Naturkunskap 2, 100 p

Naturkunskap tema, 100 p

Samhälle, 400 p

Filosofi, 100 p

Filosofi 1, 100 p

Historia, 100 p

Historia 3, 100 p

Religionskunskap, 100 p

Religionskunskap 2, 100 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 3, 100 p

Språk och kultur, 400 p

Filosofi, 100 p

Filosofi 1, 100 p

Kulturhistoria, 100 p

Kultur och idéhistoria, 100 p

Språk, 200 p

Olika valbara språk

Kärnämnen, 800 p

Svenska/Svenska som andraspråk, 200 p

Svenska/Svenska som andraspråk 1, 100 p
Svenska/Svenska som andraspråk 2, 100 p

Engelska, 100 p

Engelska 5, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 1, 100 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 1, 100 p

Idrott och hälsa, 100 p

Idrott och hälsa 1, 100 p

Religionskunskap, 50 p

Religionskunskap 1, 50 p

Naturkunskap, 50 p

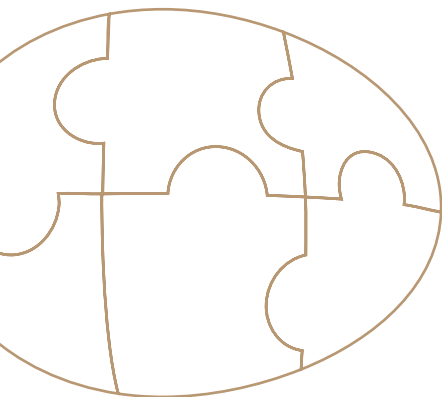
Naturkunskap 1, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Historia, 50 p

Historia 1, 50 p

Gymnasiearbete, 100 p

Valbara ämnen, 100 p

Gemensamma karaktärsämnen, 800 p

Engelska, 100 p

Engelska 6, 100 p

Geografi, 100 p

Geografi 1, 100 p

Historia, 100 p

Historia 2, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 2, 100 p

Moderna språk, 200 p

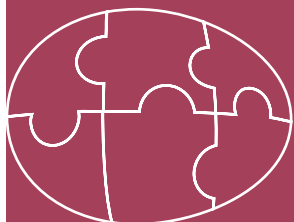
Moderna språk 1–7, 200 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 2, 100 p

Svenska/Svenska som andraspråk, 100 p

Svenska 3 – språklig fördjupning, 100 p
/Svenska som andraspråk 3 – språklig fördjupning, 100 p

Teknikprogrammet

Teknikprogrammets syfte är att ge eleven fördjupande kunskaper i teknik, stimulera elevens nyfikenhet och kreativitet och utveckla elevens förmåga att formulera och praktiskt lösa problem. Det handlar också om att utveckla elevens kunskap om teknikens roll i samhället samt hur teknisk utveckling samspelar med människan och naturen. Teknikprogrammet förbereder både för ett fortsatt lärande i arbetslivet och för vidare studier.

Teknikprogrammet som lanserades år 2000 som det 17:e nationella programmet, har i denna revidering genomgått smärre förändringar. De gemensamma ämnena är de samma som idag men har förstärkts med mer teknik och mer matematik. Det nya ämnet Teknikutveckling är tänkt att ge fördjupade kunskaper i teknik, skapa intresse för teknik och teknisk utveckling i vid mening. Nya ämnen har skapats för att ge större helheter och sammanhang i elevens utbildning. Exempel på ämnen är Design, Arkitektur, Programmering, Interaktiva medier och Konstruktion.

Programmet kommer också fortsättningsvis att vara inriktningslöst. Det innebär att huvudmannen kan, genom möjligheten att kombinera ämnen och kurser, erbjuda flera studievägar inom programmet.

Individuellt val, 300 p
se gymnasieförordningen

Inga nationella inriktningar

Kärnämnen, 800 p

Svenska/Svenska som andraspråk, 200 p

Svenska/Svenska som andraspråk 1, 100 p
Svenska/Svenska som andraspråk 2, 100 p

Engelska, 100 p

Engelska 5, 100 p

Matematik, 100 p

Matematik 1, 100 p

Samhällskunskap, 100 p

Samhällskunskap 1, 100 p

Idrott och hälsa, 100 p

Idrott och hälsa 1, 100 p

Religionskunskap, 50 p

Religionskunskap 1, 50 p

Naturkunskap, 50 p

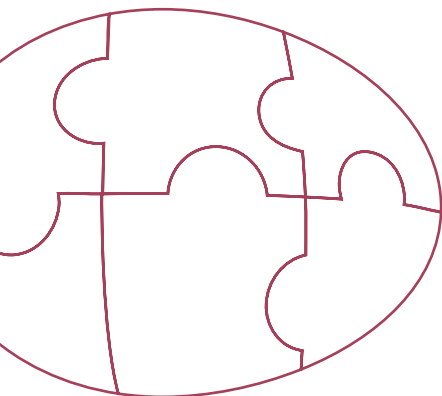
Naturkunskap 1, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Estetisk verksamhet, 50 p

Historia, 50 p

Historia 1, 50 p

Gymnasiearbete, 100 p

Valbara ämnen, 600 p

Gemensamma karaktärsämnen, 700 p

Engelska, 100 p

Engelska 6, 100 p

Fysik, 100 p

Fysik 1, 100 p

Kemi, 100 p

Kemi 1, 100 p

Matematik, 200 p

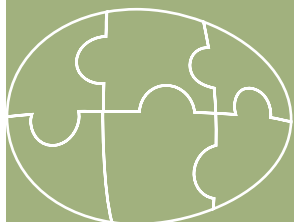
Matematik 2, 100 p

Matematik 3, 100 p

Teknikutveckling, 200 p

Teknikutveckling 1, 100 p

Teknikutveckling 2, 100 p

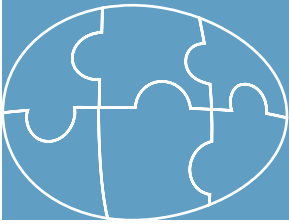
Språk

I revideringen av språkämnena har utgångspunkten varit att alla språk har en gemensam plattform. En strävan har därför varit att harmonisera kursplanerna i språk, liksom att öka språkens koppling till andra ämnen.

Det har varit viktigt att utgå från det nya svenska klassrummet, med elever från många olika språkliga och kulturella bakgrunder. Ämnena Svenska och Svenska som andraspråk är fortfarande två ämnen, men har kopplats tätare samman utifrån tanken att målet är detsamma men vägen dit kan se olika ut. En fullgod språkutveckling är en viktig del av kunskaps-samhället och en demokratisk rättighet för individen. Tilliten till den egna språkliga förmågan är en av de viktigaste faktorerna för en meningsfull och framgångsrik skolgång och för ett liv som aktiv samhällsmedborgare.

Språk öppnar fönster mot världen. Kunskaper i språk ger kulturella referensramar och möjlighet till delaktighet i sociala och demokratiska processer inom och över nations- och språkgränser. Ett rikt språk bidrar till självförtroende och ger trygghet i olika situationer och möjlighet att utveckla och uttrycka den egna personligheten. För arbetslivet är språkkunskaper av betydelse i kontakter med andra länder och kulturer. Det internationella perspektivet står allt tydligare i fokus.

I EU:s och Europarådets språkpolitiska program framhålls språkens betydelse för individ och samhälle. Där talas om vikten av kunskaper i språk och inriktningen är att alla EU-medborgare ska kunna minst två språk utöver det egna modersmålet. Ett ökat samarbete mellan språk och andra ämnen och/eller praktik bör kunna stimulera fler till att vilja läsa språk, för både nytta och nöje.

Vuxenutbildning

För många studerande är syftet med vuxenutbildningen att uppnå gymnasial kompetens. Det kan gälla en hel utbildning fram till gymnasieexamen eller gymnasiebetyg i ett eller flera ämnen, till exempel för att uppfylla krav om särskild behörighet för viss högskoleutbildning.

De nya ämnena och kursplanerna ska enligt uppdraget avse större helheter och uppfordra till ämnessamverkan och infärgning mot program mål. Vuxenutbildning på gymnasial nivå styrs emellertid inte av program mål. Den studerande har egna motiv och mål och det är utgångspunkten för den individuella studieplanen som ska upprättas. Vuxenutbildningen ska på ett individanpassat och flexibelt sätt kunna tillgodose olika typer av individuella utbildningsbehov.

Målen i den individuella studieplanen ska alltså utgå från den enskildes behov och förutsättningar. Detta ställer höga krav på flexibilitet i utformningen av den individuella studieplanen i vilken utbildningsmålen för den enskilde ska anges. Målen kan för en vuxen vara av annan art än att uppnå generell gymnasial ämneskompetens. Det kan t.ex. handla om specifika kompetenser av betydelse för möjligheten att komma ut på arbetsmarknaden.

Kursplanerna skrivs på ett generellt sätt med relativt stort utrymme för lokala konkretiseringar i fråga om stoff och sätt att stödja lärandet. Därmed bör det också vara möjligt att använda de nya ämnena och kursplanerna för målgruppen vuxna studerande.

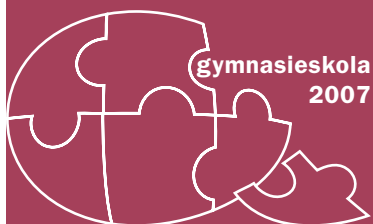
För implementeringen av de nya kursplanerna och ämnesbetygssystemet planerar Skolverket att utveckla särskilda material avseende tillämpningen inom vuxenutbildning.

Beställningsadress: Fritzes kundservice, 106 47 Stockholm
Tel: 08-690 95 76, Fax: 08-690 95 50, e-post: skolverket@fritzes.se

Beställningsnummer 06:952
ISBN 91-85545-11-2
ISBN 978-91-85545-11-7

Grafisk produktion: AB Typoform
Tryck: Edita, Västerås 2006
2:a upplagan: 10 000 ex

Skolverket

www.skolverket.se